

XIV.

Et Bidrag til den »evangelisk-christelige« Psalmebogs Historie.

Efterfølgende Omgangsskrivelse fra Biskop Balle, der er funden i et Præstearkiv og Udgiveren meddelt af en Embedsbroder, er saa vidt vides ikke tidligere trykt, men fortjener dog at kjendes som et ret karakteristisk Bidrag til Kundskab om »Oplysningstidens« stakaandede Reformiver paa Liturgiens Omraade.

Pro Memoria!

Fra det Kongl. Danske Cancellie er mig under 8de d. M. tilskrevet saaledes:

I Forestilling af 25de Aug. d. A. har Deres Høyærværdighed indberettet, at den Evangeliske Christelige Psalme-Bog er bleven indført ved den offentlige Guds Tieneste i 102 Meenigheder i Siellands Stift, at den kand ventes i kortere eller længere Tiid indført i 120, men at den ikke godvillig kan ventes indført i 205 Meenigheder. De have tillige yttret det Ønske, at Hans Mayestets faderlige Velbehag med Meenighedernes Redebonhed til at antage samme, med Kirke-patronernes, Gods-Eyernes og andre Velgiøreres goddædige Omhue, for at komme de Fattige til Hielp i denne Anledning, samt Præsternes og andre Kirke-Betientes nidkiære Bestræbelser for at befordre Bogens Fremgang, maatte ved en Placat til Læsning fra Prædike-Stoelen tilkiendegives med Tillæg, at Hans Mayestet seer Indberetninger i Møde ved Biskoppen om Bogens viidere Fremgang fra Tiid til anden i Mee-

¹⁾ Af dennes Vikariat i Roskilde udrededes en Afgift ved hans Død. Han var iøvrigt resid. Kapellan ved Nikolaj Kirke i Kjøbenhavn.

nighederne, paa det at Eensformighed i Guds Tienesten maatte finde Sted overalt, jo før jo hellere.

Denne Sag har Cancelliet foredraget Hans Mayestet.

Allerhøystsamme har herpaa under 31 f. M. allernaadigst resolveret saaledes:

Vi have af den os forelagte Indberetning i denne Sag med allerhøieste Velbehag erfaret den Fremgang, som den Evangeliske Christelige Psalme-bogs Indførelse i Stiftet har havt, og have vi i særdeleshed lagt Mærke til Vedkommendes Gavmildhed og nidkiære Bestræbelser, hvormed de have fremmed samme.

I det øvrige ville Vi, at Vort Danske Cancellie tilkiende giver samtlige Bisper: at det skal være Meenighederne i de Dem anbetroede Stifter tilladt at bruge den nye Evangeliske Christelige Psalme-bog ved den offentlige Guds Tieneste, uden derom i Forvejen at gjøre allerunderdanigst Ansøgning.

Denne Hans Mayestets allerhøieste Resolution skulde man herved tjenstligst meddele Dem til behagelig Bekiendtgørelse for samtlige Vedkommende. — Og da Deres Højærværdighed tillige har foreslaaet

1. at sort-malede Tavler med hvidt-malede Fraktur-Bogstaver, samt behørige Brikker fra 0 til 9, maatte paa Kirkernes Bekostning anskaffes, for at opsættes paa Muren inden Kirken, til Meenighedens Efterretning, om hvilke Psalmer der skal synges for og efter Prædiken samt til Beslutning, saa og

2. at Dem maatte gives Tilladelse til at udarbejde i For-
ening med gode Mænd nye Collektter, indrettede efter Materiernes Afdeling i Psalmebogen, saavelsom nye Bønner, baade til Brug ved Guds-Tienesten og ved Huus-Andagt, samt nye Formularer ved Daaben, Nadveren og Brudevielsen, Alt under Forpligtelse, først at udgive det heele Arbejde som et Forsøg til hver Mands Bedømmelse, og derefter at omarbejde eller forbedre det, førend det indstilles til allernaadigst Approbation:

Saa skulde man i denne Anledning lige tjenstligst melde, at Cancelliet ikke har noget imod det første Forslag at erindre, for saavidt vedkommende Kirke-Ejere maatte der til være at formaae; ligesom man ogsaa aldeles biefalder det sidst anførte Forslag og herved anmoder Dem, i Overeensstømmelse der med, at sammentræde med flere gode Mænd for at indrette nye Collektter,

Bønner til Kirke- og Huus-Andagt, samt nye Formularer ved Daabens og Alterens Sacrament, samt Brude-Vielse, paa den af Dem foreslagne Maade.

I Følge her af skulde ieg altsaa tienstl. ombede:

1. at den Kongl. Allerhøieste Resolution af 31de October sidstleden, betreffende den Evangeliske Christelige Psalmebog, vorder oplæst paa hvær Prædike-Stoel i Herredet næste Søndag, efter at den er bleven imodtaget; thi efterdi samtlige Biskopper befales at kundgjøre Hans Mayestets Villie for Meenighederne, kan her i Stiftet, uagtet Psalmebogen tilforn er bleven tillyst, ingen Undtagelse finde Sted. Men til at indlede Oplæsningen af den Kongl. Resolution behøves intet viidere, end blot at tilkiendegive, at allerhøystbemeldte Resolution er faldet i Anledning af Biskoppernes allerunderdanigste Indberetning angaaende bemeldte Psalmebogs Fremgang her i Stiftet.

2. At enhver af de kiære Brødre, som maatte finde Tiid og Lyst til at arbejde med paa nye Collekter, indrettede efter Materiernes Afdeling i Psalmebogen, saavelsom nye Bønner, baade til Brug ved Guds-Tienesten og ved Huus-Andagt, samt nye Formularer ved Daaben, Nadveren og Brudevielse, ville behageligst ved Skrivelse til mig jo før jo hellere tilkiendegive, deels i hvilket Slags af det Anførte han vil arbejde, være sig Collekter, hvor da tillige den Afdeling i Psalmebogen maatte benævnes, som hand agter at indrette dem efter, eller Bønner, Formularer, ligeledes med Benævnelse af det valgte Indhold; deels behageligst underrette mig om, til hvad Tiid han meener at kunde indsende sit Arbejde. Men her i Circulaire behøves des angaaende ingen Antegnelse.

Kiøbenhavn d. 15 November 1800.

Nic. Edinger Balle.